

Інформаційна довідка щодо впровадження Єдиного державного реєстру ветеранів війни: проблеми та шляхи їх вирішення*

***Анотація.** В інформаційній довідці викладено результати аналізу впровадження Єдиного державного реєстру ветеранів війни; окреслено ризики / проблемні аспекти його функціонування та шляхи їх вирішення.*

***Ключові слова:** ветерани, ветеранська політика, публічні електронні реєстри, Єдиний державний реєстр ветеранів війни, система «Трембіта», органи державної влади, органи місцевого самоврядування, цифрові трансформації.*

Вступ. В Україні формується державна політика щодо ветеранів війни та членів їхніх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України, незважаючи на зовнішні та внутрішні виклики, зумовлені воєнним станом та обмеженими матеріально-технічними ресурсами.

Наразі удосконалюються інструменти й механізми формування в суспільстві шанобливого ставлення до ветеранів / ветеранок та членів їхніх сімей, створення належних умов для їх життєзабезпечення, як це передбачено Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»¹ (далі – Закон), Стратегією ветеранської політики на період до 2030 року² та іншими нормативно-правовими актами.

Планом законопроектної роботи Верховної Ради України на 2025 рік³ передбачено розробку проекту Закону про Єдиний державний реєстр ветеранів війни (пункт 350). Зазначено, що метою прийняття зазначеного закону є визначення правових і організаційних засад створення та функціонування такого реєстру, забезпечення реалізації державної політики у сфері розвитку та упорядкування роботи реєстрів відповідно до вимог Закону України «Про публічні електронні реєстри»⁴.

Основна частина.

Відповідно до статті 3¹ Закону Єдиний державний реєстр ветеранів війни (ЄДРВВ) – це «єдина державна інформаційно-комунікаційна система, призначена для збирання, реєстрації, накопичення, зберігання, захисту та знеособлення інформації про ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб та членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей

¹ Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22 жовтня 1993 року № 3551-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#n577>

² Стратегія ветеранської політики на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2027 роках: Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2024 року № 1209-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1209-2024-p#Text>

³ План законопроектної роботи Верховної Ради України на 2025 рік : Затверджений Постановою Верховної Ради України від 11 лютого 2025 року № 4228-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4228-20#n14>

⁴ Про публічні електронні реєстри: Закон України від 18 листопада 2021 року № 1907-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1907-20#top>

загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України». Згідно із Законом ЄДРВВ створюється для забезпечення (Рис. 1):

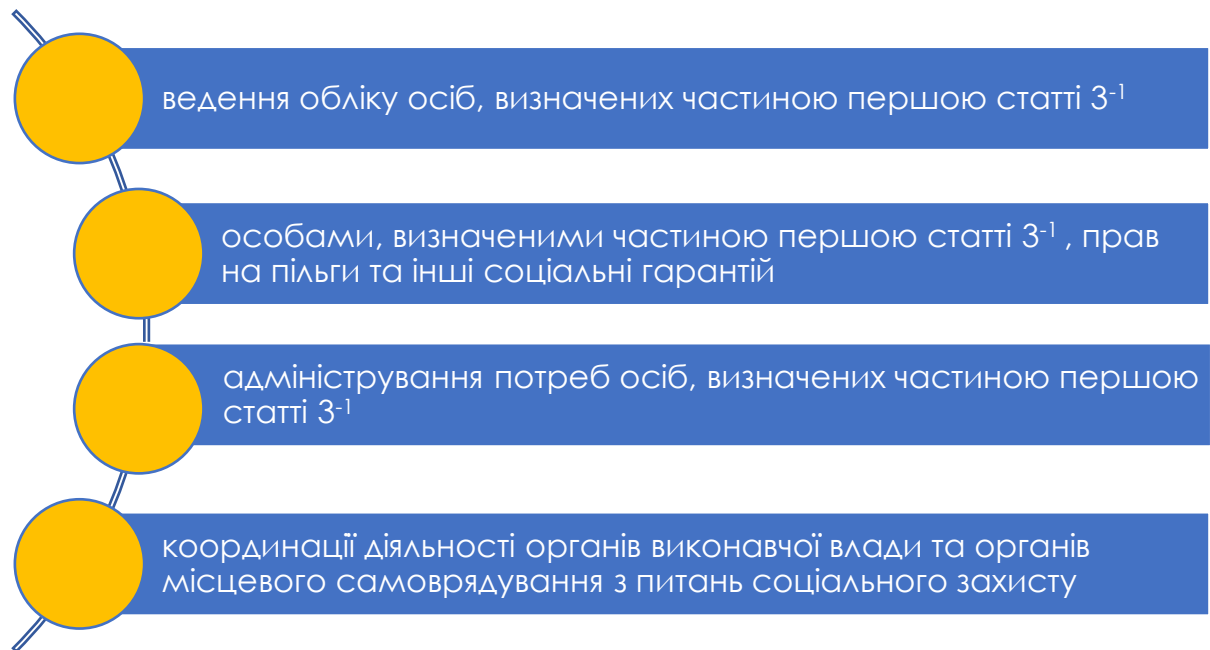

Рис. 1.

Відповідно до Закону порядок створення, ведення, доступу до відомостей ЄДРВВ та їх використання, порядок одержання інформації з інших реєстрів та інформаційних баз даних щодо фізичних осіб для внесення відомостей до бази даних визначаються Кабінетом Міністрів України. На виконання вимог Закону Кабінетом Міністрів України Постановою № 700 від 14 серпня 2019 року затверджено Положення про Єдиний державний реєстр ветеранів війни⁵. Відповідно до зазначеної Постанови «Про Єдиний державний реєстр ветеранів війни» (далі – Постанова) на Міністерство у справах ветеранів України (Мінветеранів) покладено завдання щодо створення ЄДРВВ із внесенням до нього відповідних відомостей (пункт 2), а також передбачено, що Мінветеранів є розпорядником та держателем ЄДРВВ (пункт 8).

Таким чином, відбулося нормативно-правове врегулювання ЄДРВВ як єдиної державної інформаційно-комунікаційної системи, завданням якої є: збирання, реєстрація, накопичення, зберігання, захист та знеособлення інформації про ветеранів війни (учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни, учасників війни); осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб; членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни; членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України, а також забезпечення відповідним особам пільг та соціальних гарантій, адміністрування потреб осіб, які

⁵ Положення про Єдиний державний реєстр ветеранів війни: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 року № 700. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/700-2019-n#Text>

обліковуються, міжвідомча координація з іншими центральними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування⁶.

На сьогодні Мінветеранів розроблено, введено в експлуатацію⁷ та забезпечується функціонування інформаційно-комунікаційної системи ЄДРВВ.

Інформаційне наповнення ЄДРВВ здійснюється відповідно до відомостей, які надають суб'єкти, визначені в пунктах 3, 4 Постанови⁸, зокрема: Міністерство оборони України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство розвитку громад та територій України, Міністерство юстиції України, Офіс Генерального прокурора, Державна прикордонна служба України, Державна спеціальна служба транспорту, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державна служба з надзвичайних ситуацій, Державна фіскальна служби України, Державна служба України з питань праці, Державний центр зайнятості, Національна гвардія України, Національна поліція України, Пенсійний фонд України, Служба безпеки України, Управління державної охорони (крім відомостей, що становлять державну таємницю). Також інформація надається Міністерством соціальної політики України, обласними, Київською міською, районними, районними у місті Києві державними адміністраціями (пункт 3 Постанови).

Наразі продовжується робота щодо удосконалення функціонування ЄДРВВ у частині інформаційної взаємодії з іншими публічними реєстрами та упорядкування реєстрової інформації тощо.

У Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про Єдиний державний реєстр ветеранів війни» (реєстр. № 12355 від 23.12.2024)⁹, метою якого, як зазначено в пояснювальній записці, є законодавче врегулювання статусу Єдиного державного реєстру ветеранів війни відповідно до вимог Закону України «Про публічні електронні реєстри»¹⁰, визначення правових та організаційних засад створення та функціонування Єдиного державного реєстру ветеранів війни з метою сприяння реалізації державної політики у сфері розвитку та упорядкування роботи реєстрів.

Законопроектом пропонується (Рис. 2):

⁶ Про Єдиний державний реєстр ветеранів війни (ЄДРВВ). Вебсайт Міністерства у справах ветеранів України. URL: <https://mva.gov.ua/pro-ediniy-derzhavniy-reestr-veteraniv-viyini-edrvv>

⁷ Про ведення інформаційно-комунікаційної системи «Єдиний державний реєстр ветеранів війни» в постійну експлуатацію: Наказ Міністерства у справах ветеранів від 9 лютого 2023 року № 26. URL: <https://mva.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/%206%20%D0%BC%D1%96%D1%81%202023.xls>

⁸ Положення про Єдиний державний реєстр ветеранів війни: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 року № 700. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/700-2019-p#Text>

⁹ Проект Закону України «Про Єдиний державний реєстр ветеранів війни» (реєстр. № 12355 від 23.12.2024). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/55506>

¹⁰ Про публічні електронні реєстри: Закон України від 18 листопада 2021 року № 1907-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1907-20#top>

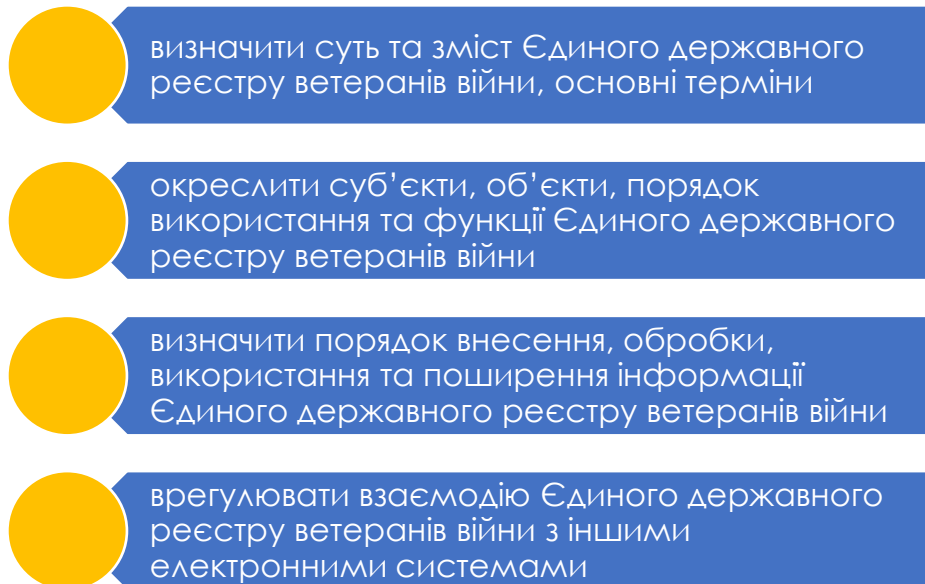

Рис. 2.

Попри те, що Міністерство оборони України, Міністерство у справах ветеранів України, Міністерство соціальної політики України, Уповноважений Верховної Ради з прав людини підтримали законопроект, варто погодитися із зауваженнями Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України¹¹ та Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів¹², зокрема, щодо визначення основних термінів; категорій осіб, які підпадатимуть під дію закону; а також регулювання питань захисту персональних даних.

На нашу думку, збір інформації, яка містить персональні дані зазначених осіб, в умовах зовнішніх загроз може потенційно створювати ризики її витоку, що слід вважати проблемним аспектом функціонування ЄДРВВ.

Варто зазначити, що фахівцями надавалися пропозиції здійснювати обмін інформацією з іншими реєстрами через сервіс «Трембіта», про що йдеться у Висновку Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів. Система «Трембіта» була створена на виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2016 року № 606¹³ і є системою електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів. Це інформаційно-комунікаційна система, призначена для автоматизації та технологічного забезпечення обміну даними між суб'єктами електронної взаємодії з електронних інформаційних ресурсів на основі єдиних правил і протоколів обміну під час надання публічних (електронних публічних) послуг та здійснення інших повноважень відповідно до покладених на них завдань.

¹¹ Висновок на проект Закону України «Про Єдиний державний реєстр ветеранів війни» Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/55506>

¹² Висновок щодо проекту Закону України «Про Єдиний державний реєстр ветеранів війни» (реєстр. № 12355) Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/55506>

¹³ Деякі питання електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2016 року № 606. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/606-2016-n#Text>

«Трембіта» є захищеною національною системою взаємодії. Всі повідомлення, що передають органи державної влади, органи місцевого самоврядування в межах цієї системи, зашифровуються відповідно до національних криптографічних стандартів¹⁴. Основу системи становить удосконалена естонська платформа обміну даними X-ROAD, яка є фундаментом естонського цифрового суспільства¹⁵.

Разом із тим, враховуючи особливості категорій осіб, для яких створено ЄДРВВ, ґрунтовний аналіз та свій остаточний висновок щодо удосконалення ЄДРВВ, а також законопроекту (реєстр. № 12355 від 23.12.2024) мають надати фахівці з кібербезпеки.

Висновки.

В Україні в умовах зовнішніх та внутрішніх викликів формується державна політика щодо ветеранів війни та членів їхніх сімей, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України. На виконання державних стратегій та програм удосконалюються інструменти й механізми забезпечення комплексної системи соціального захисту і підтримки ветеранів / ветеранок та їхніх сімей у цивільному житті. Із цією метою Законом було передбачено створення Єдиного державного реєстру ветеранів війни (ЄДРВВ), призначеного для збирання, реєстрації, накопичення, зберігання, захисту та знеособлення інформації щодо зазначеної категорії осіб.

Наразі Міністерством у справах ветеранів України розроблено, введено в експлуатацію та забезпечується функціонування інформаційно-комунікаційної системи ЄДРВВ. Продовжується робота з її удосконалення, зокрема щодо: інформаційної взаємодії з іншими публічними реєстрами, упорядкування реєстрової інформації тощо. На це спрямований зареєстрований у Верховній Раді України проект Закону України «Про Єдиний державний реєстр ветеранів війни» (реєстр. № 12355 від 23.12.2024).

З урахування того, що в умовах зовнішніх загроз збір інформації, яка містить персональні дані зазначених осіб, може потенційно створювати ризики її витоку, доцільним вбачається отримання відповідного висновку стосовно законопроекту (реєстр. № 12355 від 23.12.2024) і можливості застосування системи «Трембіта» від фахівців із кібербезпеки.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені у документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*

¹⁴ Система «Трембіта». Архітектура системи інтеоперабельності. Вебсайт Дніпропетровської державної адміністрації. URL: <https://egov.dp.gov.ua/services/sistema-trembita>

¹⁵ Система електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів. Вебсайт «ДІА». URL: <https://se.diia.gov.ua/trembita>